

Mat 5:17-19 Denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen; Ik ben niet gekomen om die af te schaffen, maar te vervullen.

Want, voorwaar, Ik zeg u: Totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota of één tittel van de Wet voorbijgaan, totdat het alles geschied is.

Wie dan een van deze geringste geboden afschaft en de mensen zo onderwijst, zal de geringste genoemd worden in het Koninkrijk der hemelen; maar wie ze doet en onderwijst, die zal groot genoemd worden in het Koninkrijk der hemelen.

Punt 1 We mogen niet eens denken dat Jezus is gekomen om iets van Torah af te schaffen....

Punt 2 Jesjoea koppelt hier de Wet en de profeten aan elkaar dus alles wat met de Wet gebeurt in **Mat 5:17** geldt in gelijke mate voor de profeten....

Punt 3 Yeshua kwam niet om de Torah: af te breken, klein te krijgen, tot niets te maken, verwerpen. (**Mat 24:2** of **Hand 5:39**)

Punt 4 In **Mat 5:17** wordt de vorm **πληρωσαι** gebruikt en dat is de **tegenwoordige(actieve) tijd**, deze komt 4 keer voor.

Mat 3:15 ... want op deze wijze past het ons alle gerechtigheid **πληρωσαι**.

Rom 15:13 De God nu van de hoop moge u **πληρωσαι**.

Col 1:25 ... met het oog op u gegeven is om het Woord van God **πληρωσαι**

Niemand beweert dat op de andere drie plaatsen het ook maar iets te maken heeft met ten einde brengen, In **Mat 5:17** wijst de (uitgangs)vorm **πληρωσαι** op hetzelfde.

Punt 5 Zijn de hemel en aarde al vernieuwd? (**Ope 21:1**) dus geen jota of tittel van de Wet af...

Punt 6 Is Jezus al teruggekomen (**Hand 1:11**), is de dood al vernietigd (**1 Cor 15:26**)? Nee...

Wat bedoelde Yeshua dan met "het is volbracht/Τετέλεσται" in **Joh 19:20**? >> Alles wat Hij tot op dat moment moest doen was volbracht.

Dus is nog niet alles geschied en er geen jota of tittel van Gods Torah voorbijgegaan.

Punt 7 Yeshua geeft heel duidelijk aan dat wie zelfs maar het geringste gebod afschaft EN anderen zo onderwijst DIE ZAL de geringste worden genoemd...

Punt 8 ...Wie ze doet en onderwijst... Ook dit laatste criterium uit **Mat 5:17-19** helpt geenszins om aan het woord **πληρωσαι plerosè** de betekenis te geven dat we de Torah niet meer hoeven te doen omdat Jezus de geboden vervuld heeft.

- **Onmogelijk ruimte voor de Wet is afgeschaft interpretatie, ook op andere plaatsen wordt dit duidelijk door Jezus aangegeven:**

Mat 23:2-3 Doe wat men zegt als men leest uit Torah maar niet wat men doet, want men zegt het wel maar doet het niet...

Mat 28:19 Onderwijs ALLE volken ALLES wat ik JULLIE onderwezen heb.

- **Allemaal geheel in overeenstemming met de profetie van Mozes:**

Deu 30:1-10 Israel keert in de laatste dagen terug naar Torah die TOEN werd gegeven.

- **Wat deed Paulus volgens het "NT"?:**

1) Paulus vierde Sabbat **Hand 17:2 ; 18-4**

2) Paulus hield de feesten **Hand 20:6,16**

3) Paulus zegt dat we de Wet bevestigen door ons geloof **Rom 3:31**

4) Paulus onderwees uit de Thora/Tenach **Hand 28:23**

5) Paulus geloofde alles wat in de Tenach stond **Hand 24:14**

6) Paulus hield zich aan de Wet van Mozes gegeven door Yahweh **Hand 21:24 ; Rom 7:25**

7) Paulus verheugt zich in Gods Wet **Rom 7:22**

8) Paulus noemt de Wet heilig, rechtvaardig en goed **Rom 7:12**

Deu 22:28-29 Moet een vrouw met haar verkrachter trouwen?

Dit lijkt een onrechtvaardig gebod van God en het wordt dan ook vaak misbruikt door atheïsten, moslims en christenen om het "OT" of beter gezegd de Tenach door het slijk te halen.

Laten we eens kijken wat we kunnen vinden:

Deu 22:28 Wanneer een man een meisje aantreft, een maagd die niet in ondertrouw is, en hij grijpt haar en slaapt met haar, en zij worden ontdekt,

29 dan moet de man die met haar geslapen heeft, aan de vader van het meisje vijftig zilverstukken geven, en zij zal hem tot vrouw zijn, omdat hij haar vernederd heeft. Hij mag haar al zijn dagen niet wegsturen.

30 Een man mag de vrouw van zijn vader niet tot vrouw nemen, en hij mag het kleed van zijn vader niet openslaan.

A) Op het eerste gezicht lijkt dit een vreselijke straf voor de vrouw

In de Interlinear Chumash Schottenstein Edition, staat er in **vers 29** ...she shall be AS his wife to compensate for violatie her, he WILL NOT BE ABLE to send her away ALL the days of his live.

De verklaring voor dit woordgebruik zou kunnen zijn dat deze vrouw hem ALS vrouw is ofwel hij moet ALTIJD in haar levensbehoeften voorzien ZONDER DAT HIJ DAAR IETS VOOR TERUGKRIJGT, ze zou zelfs bij haar ouders kunnen blijven wonen, nooit voor hem zorgen en hem geen kinderen geven, en dat alles boven op de grote som boetegeld (10 zilverstukken was een gemiddeld jaarsalaris) wat deze man/verkrachter moet betalen.

Een andere verklaring voor dit (ALS zijn vrouw) woordgebruik (bron jewishanswers.org) is: Dat de vrouw hierin de laatste beslissing heeft, in Gemara Kesuvos/Kethuboth 39b (Blz 3788 van de pdf Talmud) kan men terugvinden dat onze Joodse broeders het zo interpreteerden.

- Hij MOET sowieso de bruidsschat/boete betalen van ca 5 "gewone" jaarsalarissen aan de vader (niet als koopsom maar zodat het bij een eventueel huwelijk niet weer bij hemzelf terecht komt)
- Hij mag om geen enkele reden van haar scheiden met uitzondering van overspel, zij mag daarentegen wel ten alle tijden van hem scheiden als ze nog bedenkt.
- Of zij weigert uiteindelijk om met hem te trouwen waarbij het dus bij de 50 shekel boete blijft.

Al met al toch niet zo onrechtvaardig als men op het eerste gezicht zou denken.

B) Laten we eens kijken wat we nog meer uit vertalingen kunnen halen (onderstaande heeft als hoofdbron gotquestions.org) :

Deu 22:28 Wanneer een man een meisje aantreft, een maagd die niet in ondertrouw is, en hij grijpt haar en slaapt met haar, en zij worden ontdekt,

29 dan moet de man die met haar geslapen heeft, aan de vader van het meisje vijftig zilverstukken geven, en zij zal hem tot vrouw zijn, omdat hij haar vernederd heeft. Hij mag haar al zijn dagen niet wegsturen.

In **Ex 22:16** lezen we het volgende:

16 Wanneer iemand een maagd verleidt die niet in ondertrouw is, en hij met haar slaapt, moet hij haar voor zichzelf tot vrouw nemen door volledige betaling van de bruidsschat.

17 Maar als haar vader beslist weigert haar aan hem te geven, moet hij een geldsom afwegen die overeenkomt met de bruidsschat voor een maagd.

Samen geven deze passages aan dat als een man seks heeft met een maagd die niet verloofd is (ongeacht of het verkrachting of met instemming is of niet) dan is hij verplicht om met haar te trouwen. Hij had eerst de toestemming van haar vader moeten zoeken.

Omdat hij het niet heeft gedaan, wordt hij gestraft en moet (hij heeft nu geen keuze meer) hij een ruime bruidsschat betalen en met haar trouwen (wat ook een grote straf op zich zou kunnen zijn als dit een ondoordachte actie van hem was en zij niet de juiste vrouw voor hem is).

Houd er ook rekening mee dat "hij zijn hele dagen niet mag scheiden". De optie die op een andere plek in Torah (**Deu 24:1-4**) wel wordt gegeven aan "normale" koppels. Deze man mag nu niet van zijn vrouw scheiden, maar is verplicht haar haar hele leven te ondersteunen, wat zij ook doet.

Maar haar vader mag (als haar hoofd) weigeren zijn dochter aan de verkrachter te geven in deze zaak, totdat hij deze autoriteit overhandigt aan haar man.

Hoeveel vaders zouden hun dochter aan een verkrachter geven? Niet veel. Dus in het algemeen zou een verkrachter eigenlijk een 50 zilveren shekel aan haar vader moeten betalen (eventueel als we een mogelijke implicatie van de vertaling "ALS" meenemen, haar blijven onderhouden) en helemaal geen vrouw krijgen.

Conclusie B)

- De verkrachter heeft geen keuzes en is feitelijk overgeleverd aan de wil van de vader.
- Hij MOET de bruidsschat/boete betalen
- Wellicht krijgt hij een vrouw waarvan hij dan om geen enkele reden van mag scheiden.....

A+B zonder te kijken naar de originele Hebreeuwse woorden leveren het volgende beeld op:

- De man/verkrachter heeft geen zeggenschap meer over het verdere verloop
- De man/verkrachter MOET 50 zilver stukken betalen (ca 5 jaarlonen)
- De vader kan beslissen dat er NIET wordt gehuwd
- Het meisje kan weigeren te trouwen als de vader het wel zou toestaan
- De man/verkrachter moet altijd voor haar blijven zorgdragen ALS ze trouwen
- Zij hoeft ook als ze getrouwd is niet voor hem te zorgen als ze dat niet wil

C) Laten we echter eens verder kijken of er nog meer in zit, en dan beginnen we maar eens met het hele stuk te lezen en naar de onderliggende Hebreeuwse woorden te kijken (Bronnen Tyler Dawn Rosenquist, Answering Islam, Joshua Neely en BLB :

I) Deu 22:22 Wanneer ergens een man aangetroffen wordt terwijl hij met een vrouw **slaapt שָׁכַב** die met een andere man getrouwd is, dan moeten zij beiden sterven, de man die met de vrouw **geslapen שָׁכַב** heeft, en de vrouw. Zo moet u het kwaad uit Israël wegdoen.

II) 23 Wanneer een meisje nog maagd is, maar wel in ondertrouw met een man, en een andere man treft haar binnen de stad aan en **slaapt שָׁכַב** met haar, **24** dan moet u hen beiden naar buiten brengen, naar de poort van die stad, en moet u hen met stenen stenigen, zodat zij sterven; het meisje vanwege het feit dat zij binnen de stad niet om hulp geroepen heeft, en de man vanwege het feit dat hij de vrouw van zijn naaste vernederd heeft. Zo moet u het kwaad uit uw midden wegdoen.

III) 25 Maar als de man het ondertrouwde meisje in het open veld aantreft, en de man haar **vastgrijpt תָּרַק** en met haar **slaapt שָׁכַב**, dan moet alleen de man die met haar **geslapen שָׁכַב** heeft, sterven.

26 Het meisje mag u niets doen, want het meisje heeft geen zonde begaan die de dood verdient. Deze zaak komt immers overeen met het geval dat een man zijn naaste aanvalt en deze om het leven brengt.

27 Hij trof haar namelijk aan in het open veld, en het ondertrouwde meisje riep, maar er was niemand die haar verlostte.

IV) 28 Wanneer een man een meisje aantreft, een maagd die niet in ondertrouw is, en hij **grijpt תִּפְּשׂ** haar en **slaapt שָׁכַב** met haar, en zij worden ontdekt,

29 dan moet de man die met haar **geslapen שָׁכַב** heeft, aan de vader van het meisje vijftig zilverstukken geven, en zij zal hem tot vrouw zijn, omdat hij haar vernederd heeft. Hij mag haar al zijn dagen niet wegsturen.

V) 30 Een man mag de vrouw van zijn vader niet tot vrouw nemen, en hij mag het kleed van zijn vader niet openslaan.

I) **Deu 22:22** Wanneer ergens een man aangetroffen wordt terwijl hij met een vrouw **slaapt שָׁכַב** die met een andere man getrouwd is, dan moeten zij beiden sterven, de man die met de vrouw **geslapen שָׁכַב** heeft, en de vrouw. Zo moet u het kwaad uit Israël wegdoen.

Duidelijk een geval van overspel met instemming er staat alleen **slaapt שָׁכַב**, er is geen enkele hint dat de vrouw niet instemt.

Ook de straf wijst hierop.

II) **Deu 22:23** Wanneer een meisje nog maagd is, maar wel in ondertrouw met een man, en een andere man treft haar binnen de stad aan en **slaapt שָׁכַב** met haar, 24 dan moet u hen beiden naar buiten brengen, naar de poort van die stad, en moet u hen met stenen stenigen, zodat zij sterven; het meisje vanwege het feit dat zij binnen de stad niet om hulp geroepen heeft, en de man vanwege het feit dat hij de vrouw van zijn naaste vernederd heeft. Zo moet u het kwaad uit uw midden wegdoen.

Weer een geval van overspel met instemming (ook al is het “slechts” ondertrouw), dit kunnen we vaststellen aan de hand van twee zaken:

- zij binnen de stad niet om hulp geroepen heeft, vroeger lagen de kleine huizen in een stad dicht op elkaar en men had geen glazen ramen, als ze had geroepen omdat ze er niet mee instemde dan had zeker iemand haar gehoord.
- de straf is voor beiden wat duidelijk wijst naar instemming van beide partijen
- Als ze bedreigd wordt in de stad (bv. mes) dan is ze ook onschuldig, **motivatie is doorslaggevend**.
- in het volgende gedeelte kunnen we zien dat als zij niet instemt dan treft haar geen schuld en dus ook geen straf.

III) **Deu 22:25** Maar als de man het ondertrouwde meisje in het open veld aantreft, en de man haar **vastgrijpt חָזַק** en met haar **slaapt שָׁכַב**, dan moet alleen de man die met haar **geslapen שָׁכַב** heeft, sterven.

26 Het meisje mag u niets doen, want het meisje heeft geen zonde begaan die de dood verdient. Deze zaak komt immers overeen met het geval dat een man zijn naaste aanvalt en deze om het leven brengt.

27 Hij trof haar namelijk aan in het open veld, en het ondertrouwde meisje riep, maar er was niemand die haar verlostte.

Hier is enkel en alleen de man schuldig en hij is ook degene die de straf krijgt, dit zien we aan:

- De situatie is anders want het is in een open veld, schreeuwen helpt hier (waarschijnlijk) niet....
- Het Hebreeuwse woord wat hier vertaald wordt als vastgrijpt is Chazaq **חָזַק**, het betekend; kracht, bekrachtigen, verharden, en in deze context betekend het dus duidelijke het met kracht overmeesteren van een maagd die NIET instemt met deze “slaap”-actie. Dus **חָזַק** gevolgd door **שָׁכַב** impliceert duidelijk een verkrachting.
- Men vergelijkt het dus met een moord....
- “er was niemand die haar verlostte”, dit wijst erop dat zij in een nood verkeert waaruit zij verlost wilde worden...

IV) Deu 22:28 Wanneer een man een meisje aantreft, een maagd die niet in ondertrouw is, en hij **grijpt תִּפְשׁ** haar en **slaapt שָׁכַב** met haar, en zij worden ontdekt, **29** dan moet de man die met haar **geslapen שָׁכַב** heeft, aan de vader van het meisje vijftig zilverstukken geven, en zij zal hem tot vrouw zijn, omdat hij haar vernederd heeft. Hij mag haar al zijn dagen niet wegsturen.

In deze passage zijn vijf zaken die erop wijzen dat de maagd (eventueel door vleierij) min of meer instemt met de avances van de man...

- Er staat niet het in de vorige zin gebruikte **Chazaq חָזַק**, als het onder dwang zou zijn waarom dan niet hetzelfde woord gebruiken als in het vers ervoor waar het duidelijk om dwang gaat?
- Er wordt een ander woord gebruikt **grijpt תִּפְשׁ** waarom is dat nodig als je het opnieuw (na het vorige vers waar dit duidelijk het geval is) over verkrachting zou hebben?

Laten we eens kijken hoe dit woord op andere plaatsen vertaald wordt:

***Gen 4:21** En de naam van zijn broer was Jubal. Deze werd de vader van allen die harp en fluit kunnen **bespelen תִּפְשׁ**.

***Num 5:13** dat een andere man met haar geslapen heeft en er een zaadlozing plaatsgehad heeft, maar dat het voor de ogen van haar man verborgen bleef. Zij wist dat zij zich verontreinigde, geheim te houden en er was geen getuige tegen haar; ook was zij niet **betragt תִּפְשׁ**.

***1 Kon 11:30** Toen **pakte תִּפְשׁ** Ahia het nieuwe kleed dat hij aanhad, en scheurde het...

Er zijn plaatsen waar het wel met (eventueel) geweld innemen/grijpen KAN betekenen maar dat laat de context dan ook duidelijk zien (bv **Joz 8:8,23**)

- “zij worden ontdekt” als het alleen de man is wat de daad verborgen wil houden waarom staat er dan niet “hij wordt ontdekt” of “het wordt ontdekt”?

Dit wijst opnieuw in de richting dat het beiden zijn die het in het verborgene willen laten gebeuren.

- Er staat ook geen specificatie dat dit in een stad of in een open veld gebeurt, wat zou impliceren dat deze situatie (**vers 28**) op beide plekken kan voorkomen, en in een stad wordt het dan weer de vraag waarom ze niet heeft geschreeuwd ALS ze daadwerkelijk wordt verkracht.

- Als laatste is de straf ook beduidend anders dan in **vers 25** terwijl het enige verschil is dat zij niet in ondertrouw is, kun je uit Gods karakter afleiden dat Hij daarin een zo groot verschil in straf zou geven? M.i. is dat geen redelijk uitgangspunt.

Al deze punten samen geven voor mij een duidelijk ander beeld op dan normaal wordt geschetst, namelijk dat het met (een vorm van) instemming van bedien gebeurt maar niet van de vader(s).

* **Ex 22:16-17** Wanneer iemand een maagd **verleidt פָּתָה** die niet in ondertrouw is, en hij met haar slaapt, moet hij haar voor zichzelf tot vrouw nemen door volledige betaling van de bruidsschat. 17 Maar als haar vader beslist weigert haar aan hem te geven, moet hij een geldsom afwegen die overeenkomt met de bruidsschat voor een maagd.

Ik zie maar 1 duidelijk verschil in de gang van zaken zoals beschreven in **Ex 22:16** daar schijnt het **verleiden פָּתָה** met meer passie en eventueel over een langere tijdsduur te hebben plaatsgevonden, meer in de trant van twee tieners die al jaren verliefd zijn maar waarvan de vader(s) geen goedkeuring willen verlenen.

Vandaar ook de “straf”, betaling van de bruidsschat (daarover wordt dan zoals altijd onderhandeld) en geen extra regel van nooit mogen scheiden.

Uitgedrukt in hedendaagse taal:

Ex 22:16 beschrijft een “langdurige” verliefdheids-periode tussen twee partijen, waarbij toestemming van de vader(s) werd gevraagd en geweigerd of in zijn geheel niet werd gevraagd. “Straf”:

- als vader het trouwen weigert DAN geldsom overeenkomstig een bruidsschat betalen
- OF Trouwen en bruidsschat betalen (aan de vader want bij trouwen is het weer van hem...)

Deu 22:28 beschrijft een “one night stand” / “avontuurtje” zonder directe onontkoombare drang maar wellicht wel sterke overreding, wat ontdekt wordt en waaraan verstrekkende gevolgen zitten.

Straf:

- De man heeft geen zeggenschap meer over het verdere verloop
- De man MOET 50 zilver stukken betalen (ca 5 jaarlonen) (**lik op stuk > direct gevolgen**)
- De vader kan beslissen dat er NIET wordt gehuwd
- Het meisje kan weigeren te trouwen als de vader het wel zou toestaan en zij wil niet
- De man moet altijd voor haar blijven zorgdragen ALS ze trouwen (**lange termijn gevolgen**)

Al met al lijkt het me zelfs voor verkrachting al geen lichte straf (zeker niet als ik het vergelijk met hedendaagse westerse bestraffingen voor verkrachting), maar ik geloof eerder dat het niet echt om verkrachting gaat maar “gewoon” een onbezonnen actie en dan zitten er toch versterkende gevolgen aan vast....

V) Deu 22:30 Een man mag de vrouw van zijn vader niet tot vrouw nemen, en hij mag het kleed van zijn vader niet openslaan.

Ook hier zien we niets van dwang, maar gewoon een verbod.

Dit helpt eigenlijk om de conclusie dat het in vers 28 niet om verkrachting gaat te ondersteunen, omdat er iets van een chiastische structuur duidelijk wordt;

- I >> instemming en duidelijk overspel
- II >> instemming
- III >> verkrachting
- IIb >> ondoordachtheid (“instemming”)
- Ib >> instemming en duidelijk overspel

Het lijkt dus toe te werken naar de verkrachting en vanaf dat punt weer af te nemen.

Ook iets om mee te nemen:

De culturele omstandigheden van toen maakten dat het voor een niet maagd (uit/in Israël) moeilijk/onmogelijk was om een man te krijgen om te trouwen (**2 Sam 13:16**).

Dat heeft voor en nadelen, maar voor dit artikel kunnen we het gewoon aannemen als een feit.

Als een meisje verkracht was dan werd dit haar echter niet aangerekend waardoor ze ook gewoon kon trouwen en dus (terecht) niet als overspelige werd beschouwd.

De vader van het meisje in **Ex 22:16** en **Deu 22:28** zat echter in een lastiger parket aangezien zijn dochter er in meer of mindere mate mee had ingestemd, om toch een afschrikwekkende werking in te stellen waren de sancties erop toegericht om te voorkomen dat dit veel zou gebeuren. Ouders zouden hun kinderen (beide geslachten) vroegtijdig erop wijzen wat de gevolgen van ondoordachte acties (en dan met name **Deu 22:28**) zouden zijn, in de hoop dat dit voldoende was om te voorkomen dat de situatie zich zou voordoen.

Mijn eindconclusie:

Er wordt in **Deu 22:28** niet opgeroepen tot het gedwongen trouwen met je verkrachter, het lijkt veel meer op hele stevige stokken (korte en lange termijn) achter de deur om vrije (buiten huwelijk) sex tegen te gaan, iets wat in de omringende culturen heel gewoon was...

Maar mocht je toch vast willen houden aan dat het een verkrachter is, dan nog is het niet zo dat het meisje / de vrouw moet trouwen, en hij moet sowieso een groot geldbedrag betalen (korte termijn straf) zonder daar verder ook maar iets voor terug te krijgen.

Tien geboden

1 Ik ben Yahweh	6 Dood niet
2 Geen andere goden dienen	7 Geen overspel
3 Zijn Naam niet ijdel gebruiken	8 Steel niet
4 Gedenk de Shabbat	9 Lieg niet
5 Eer vader en moeder	10 Begeer niet

1e gebod

Omvat alle andere geboden

2e gebod

Gen 1:1 Schepper van hemel en aarde
Ex 20:5 niet neerbuigen
Ex 34:13 + vernietig altaren
Deu 12:2-3 + volledig & duidelijker m.b.t. plaatsen
Deu 12:31-32 zo dien je God niet
Mat 6:9-13 gebed gericht aan de Vader

3e gebod

Gen 31:49-50 Verbond met de Eeuwige als getuige
Ex 20:7 De Naam niet ijdel gebruiken
Ex 23:32 Geen verbonden sluiten
Mat 5:33-37 zweren bij hemel, aarde, Jeruzalem, hoofd

4e gebod

Gen 2:3 Rust en Heilig
Ex 20:8-10 Alles rust
Ex 23:10 Shabbatsjaar
Lev 25 Jubeljaar
Lev 25:17 niet uitbuiten
Deu 15:19 bij naderen van Shabbatsjaar NOG STEEDS helpen/lenen
Mat 5:42 geef en leen
Mat 11:28 ik zal u rust geven

5e gebod

Gen >> respecteren keuzes van de ouders bv. Ismael, Ezau, Reuben
Ex 20:12 eren ouders (belofte: goed gaat en dagen verlengd zullen worden)
Deu 21:18-21 Opstandige zoon
Deu 22:6 Moedervogel (belofte: goed gaat en dagen verlengd zullen worden)

6e gebod

Gen 4:5-16 Cain & Abel
Ex 20:13 niet doden
Ex 21:13 Per ongeluk dan vluchtplaats
Num 35 6 vluchtplaatsen
Deu 19:5-6 voorbeeld van een doodslager (en dus niet moordenaar Hebreeuws stam beiden רָצַח)
Deu 22:18 hekje om het dak
Mat 5:21 onterecht boos + schuldig
1 Joh 3:15 haten = moorden

7e gebod

Gen 2:24 man wordt één vlees mt zijn vrouw
Ex 20:14 geen overspel
Lev 18 hele reeks specificaties
Mat 5:27 begeren is al overspel

8e gebod

Gen 3:6 proeven van die Ene verboden vrucht

Ex 20:15 niet stelen

Deu 23:34 eten van is niet stelen, meenemen wel

Mat 6:25-32 God zorgt voor ons

9e gebod

Gen bv. Cain & Jacob

Ex 20:16 geen vals getuigenis

Lev 19:15 niet partijdig oordelen voor iedereen

Deu 16:19 + voor rechters geen geschenk aannemen

Mat 7:1-5 kijk eerst naar je eigen balk dan ander zijn splinter >> rechtvaardig oordelen

10e gebod

Geb bv. Eva, Cain, Ismael, Farao

Gen 1:29 zaaddragend gewas

Gen 9:3 Alles (voor definitie van 'alles' zie Gen 7:2-3)

Ex 20:17 begeer niet (andermans zaken)

Lev 11 Specifieker

Deu 14:21 kadavers van reine dieren (Lev 11:39-40) mogen verkocht worden aan vreemdeling

Mar 7:19 we "eten" meer zaken en traditie-ritueel "onreine" dingen reinigt de maag.

Israëlieten worden we door te worstelen met het Woord

God beproeft of we hem liefhebben (Deu 8:2) door te kijken of we Zijn geboden (1e gebod) volgen (Deu 10:12-13>> 1 Joh 5:3)

Mat 6:1-4 Geven in openbaar dat is dan je loon

Mat 6:5-8 Bidden in openbaar dat is dan je loon

Mat 6:16-18 Vasten in openbaar dat is dan je loon

EN toch begint Hij de hele toespraak met Mat 5:14-16 Ben een licht door je goede werken.

MOTIVATIE is wat doorslaggevend is, doe je het voor Hem of voor andere mensen....

Alles met het oog op Deu 30:1-10

Terugkeer naar Torah (Rom 11:25) betekend terugkeer naar het land (Rom 11:26)